

Élettársi, házastársi vagyontársaság II.

Bevezetés. Napjainkban a szorosabb kapcsolatra lépő személyek jelentős számban nem kötnek házasságot, hanem élettársi kapcsolatot hoznak létre. Ez az igen elterjedt élethelyzet is jogi rendezést igényel. Jelen cikkünkben az élettársi kapcsolat jogi jellegével foglalkozunk annál is inkább, mert a közgondolkodás kevésbé ismeri az élettársi kapcsolat jogi és vagyoni hatásait, jogkövetkezményeit, mint a házassági vagyontársaság szabályait.

Az élettársi kapcsolat fogalma és fennállása. Az élettársi jogviszony létrejöttével – hasonlóan a házassághoz – ugyancsak jogilag szabályozott közösség jön létre. Az élettársi kapcsolat megszakadása esetén a létrejött vagyoni viszonyok rendezésénél nem a családi jogi törvény (Csjt.), hanem a Polgári törvénykönyv (Ptk.) szabályait kell alkalmazni.

A Ptk. szerint két házasságkötés nélkül érzelmi és gazdasági közösségben együtt élő személy minősül élettársnak. Az élettársak együttélésük alatt szerzett tulajdona közös tulajdon, mely olyan arányban illeti meg őket, amilyen arányban a vagyontárgy szerzésében közreműködtek. Ha a közreműködés aránya nem állapítható meg, azt azonos mértékűnek (50-50%) kell tekinteni. A háztartásban végzett munka a szerzésben való közreműködésnek számít. Megállapítható az élettársi kapcsolat, ha a felek közös lakásban együtt élnek, a közös háztartást vezetnek, érzelmi és gazdasági közösségben élnek, és összetartozásukat ezen vonatkozásokban más személyekkel szemben vállalják. A fenti feltételek teljesülése esetén megállapítható az élettársi vagyontársaság fennállása akkor is, ha a pénzügyi kezelést kizárólag az egyik fél végezte, vagy ha a közös háztartás kiadásait csak az egyik fél viselte.

Az élettársi kapcsolat vagyontársasági hatásai. Egységes a bírói gyakorlat abban, hogy mindaz a vagyonszaporulat, amely az élettársak közös gazdálkodása eredményeképp létrejön, közös tulajdonukba kerül. A közös tulajdon kiterjed egyrészt az együttélés alatt szerzett vagyontárgyakra, de az egyikük különvagyoni ingatlanára fordított értékelő közös beruházásra is, ez utóbbira akkor is, ha az nem jár az épület szerkezeti átépítésével, nem minősül hozzáépítésnek és új épület sem létesül. Nem eredményeznek viszont tulajdonjogot az értéknövekedést nem jelentő karbantartási, javítási és kisebb felújítási munkák.

Az élettársak a szerzésben való közreműködés arányában szereznek közös tulajdont. Ezt az arányt nem az egyes vagyontárgyakra nézve külön-külön, és nem időben szakaszolva kell megállapítani, hanem az együttélés teljes tartamára és a vagyontársasághoz tartozó valamennyi vagyontárgyra vonatkozóan egységesen. Egy idevágó bírósági határozat kimondta: a terhesség és a gyermekszülés a vagyonszerzésben való közreműködésnek nem értékelhető, de a terhességre és a gyermekágyra visszavezethető munkaképtelenség ideje alatt a másik élettárs által elért jövedelmet mindkét élettárs javára el kell számolni. Az élettársi kapcsolatra ugyanis nem csak a gazdasági, hanem az érzelmi kapcsolat is fogalmi eleme, és a kölcsönös támogatási kötelezettség alapján a nemek közötti „munkamegosztásból” következik, hogy az apa jövedelmét az anyával megossza.

A törvény az élettársi vagyontársaságot kvázi szerződésnek, szerződéses jogviszonynak tekintti, ebből fakadó lehetőség, hogy az élettársak – miként a házastársak is – egyes meghatározott forrásból eredő jövedelmüket, vagy annak meghatározott részét kizárólagos tulajdonuk fenntartásának szándékával elkülönülten kezeljék. Ilyen megállapodás létrejöttéhez akár szóban vagy írásban, akár ráutaló magatartással kinyilvánított akarat elegendő. Ilyen ráutaló magatartásnak minősülhet – többek között – az is, ha az élettársak a jövedelmeik meghatározott forrásokból eredő részét közösen, más részét pedig egymástól elkülönítve kezelik hosszabb időn át anélkül, hogy ez ellen bármelyikük tiltakoznék. A közös szerzésben való közreműködés arányának megállapításához ezért a pénzügyi kezelés módjának megállapítása is szükséges.

A közös vagyon fogalma nem terjed ki azonban az egyik élettárs által vállalt (külön) adósságra. A közös életvitel körén túl az egyik élettársat terhelő adósság tehát nem minősül közös adósságnak. *(folytatjuk)*

dr. Wertán Balázs ügyvéd, Pomáz
iroda új címe: Huszár u. 17.
www.wertan.hu T: 525-455; 30/6196-496